

The role of the university library in protecting researchers: how to create a local “white list” of journals

Presentation · May 2025

DOI: 10.13140/RG.2.2.33803.81442

CITATIONS
0

1 author:

[Serhii Nazarovets](#)
Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University
146 PUBLICATIONS **393** CITATIONS
[SEE PROFILE](#)

READS
64

ЯК СТВОРИТИ ВЛАСНИЙ «БІЛИЙ СПИСОК» ЖУРНАЛІВ: РОЛЬ УНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ БІБЛІОТЕКИ У ЗАХИСТІ ДОСЛІДНИКІВ ВІД НЕДОБРОЧЕСНИХ ВИДАНЬ

СЕРГІЙ НАЗАРОВЕЦЬ

Для чого публікуватися в наукових журналах?

- **Поширення знань.** Публікація дозволяє зробити ваші дослідження доступними для інших науковців і суспільства, сприяючи розвитку науки та її практичному застосуванню.
- **Професійне визнання.** Публікації у впливових журналах підвищують вашу репутацію серед колег, відкривають нові можливості для співпраці та кар'єрного росту.
- **Внесок у науковий прогрес.** Публікації є основою для подальших досліджень, а **рецензування** допомагає покращити якість досліджень.
- **Залучення фінансування.** Багато грантових програм та інституцій вимагають наявності публікацій у рецензованих журналах.

Вибір наукового журналу: відкритий доступ vs передплатна модель

Чому вибір журналу – це не лише справа автора: ризики для інституції

Репутація університету. Публікація у недоброчесному журналі може зашкодити іміджу вашого закладу і поставити під сумнів якість наукової роботи.

Коректність звітності. Статистика установи, що базується на “сміттєвих” журналах, спотворює картину наукових досягнень і створює ризики під час аудиту чи акредитації.

Фінансові ризики. Публікації в журналах, що втратили індексацію, можуть призвести до неправильного розподілу премій, стипендій чи балів у конкурсах.

Захист молодих дослідників. Без підтримки бібліотеки вони можуть опинитися в пастці псевдожурналів, втративши час, гроші і довіру до системи.

Довіра суспільства. Участь у недоброчесному публікаційному процесі шкодить не лише автору, а всій академічній спільноті.

Джеффри Білл

“Хижацькі видавці вважають, що гроші є набагато важливіші за бізнес-етику, дослідницьку етику та видавничу етику. Цими трьома стовпами академічного видавництва вони можуть легко пожертвувати заради отримання прибутку.”

Butler, D. (2013). Investigating journals: The dark side of publishing. *Nature*, (495), 433–435. <https://doi.org/10.1038/495433a>

Beall, J. (2016). Essential Information about Predatory Publishers and Journals. *International Higher Education*, (86), 2–3. <https://doi.org/10.6017/ihe.2016.86.9358>

Чорні й білі списки: що це таке і як з ними працюють

Beall's List, Cabells, EWJL. Ці списки створені для ідентифікації сумнівних журналів (чорні) або надійних публікаційних платформ (білі). Вони використовуються для захисту дослідників від хижацьких практик.

Інструмент орієнтації. Такі списки допомагають уникнути видань із фальшивими метриками, непрозорим рецензуванням або комерційною експлуатацією авторів.

Недоліки. Багато з них страждають на суб'єктивність, непрозорі критерії, а також типові помилки класифікації — можна виключити добропорядний журнал або пропустити проблемний.

<https://cabells.com/solutions/predatory-reports>

Інструменти для пошуку надійних і впливових наукових журналів

- Think. Check. Submit.
<https://thinkchecksubmit.org/>
- Web of Science Master Journal List
<https://mjl.clarivate.com/>
- Scopus Sources <https://www.scopus.com/sources.uri>
- **Жоден інструмент не гарантує вам 100% надійності журналу.** Завжди залишайтеся уважними, критичними та слідкуйте за науковим життям у своїй галузі, щоб приймати зважені рішення щодо публікацій.

Журнали «сірої зони»: між хижацькими та надійними виданнями

- Це видання, які формально не є хижацькими, однак їх редакційна політика, якість рецензування або прозорість можуть викликати сумніви.
- Журнали «сірої зони» можуть мати недостатньо строгі наукові стандарти, що знижує якість опублікованих досліджень.

Yamada, Y., & Teixeira da Silva, J. A. (2022). A psychological perspective towards understanding the objective and subjective gray zones in predatory publishing. *Quality & Quantity*, 56(6), 4075–4087. <https://doi.org/10.1007/s11135-021-01307-3>

Чи потрібен «білий список» в українському університеті?

Контекст переміщених ЗВО. Обмежений доступ до ресурсів, кадрові втрати та тиск на звітність створюють ризики **несвідомої співпраці з підозрілими журналами.**

Навіщо «білий список»? Щоб допомогти дослідникам орієнтуватися у публікаційному середовищі, уникати токсичних видань та зберігати академічну репутацію.

Якими принципами керуватися? Наприклад – **VACUP**: перевірюваність, точність, повнота, актуальність, публічність.

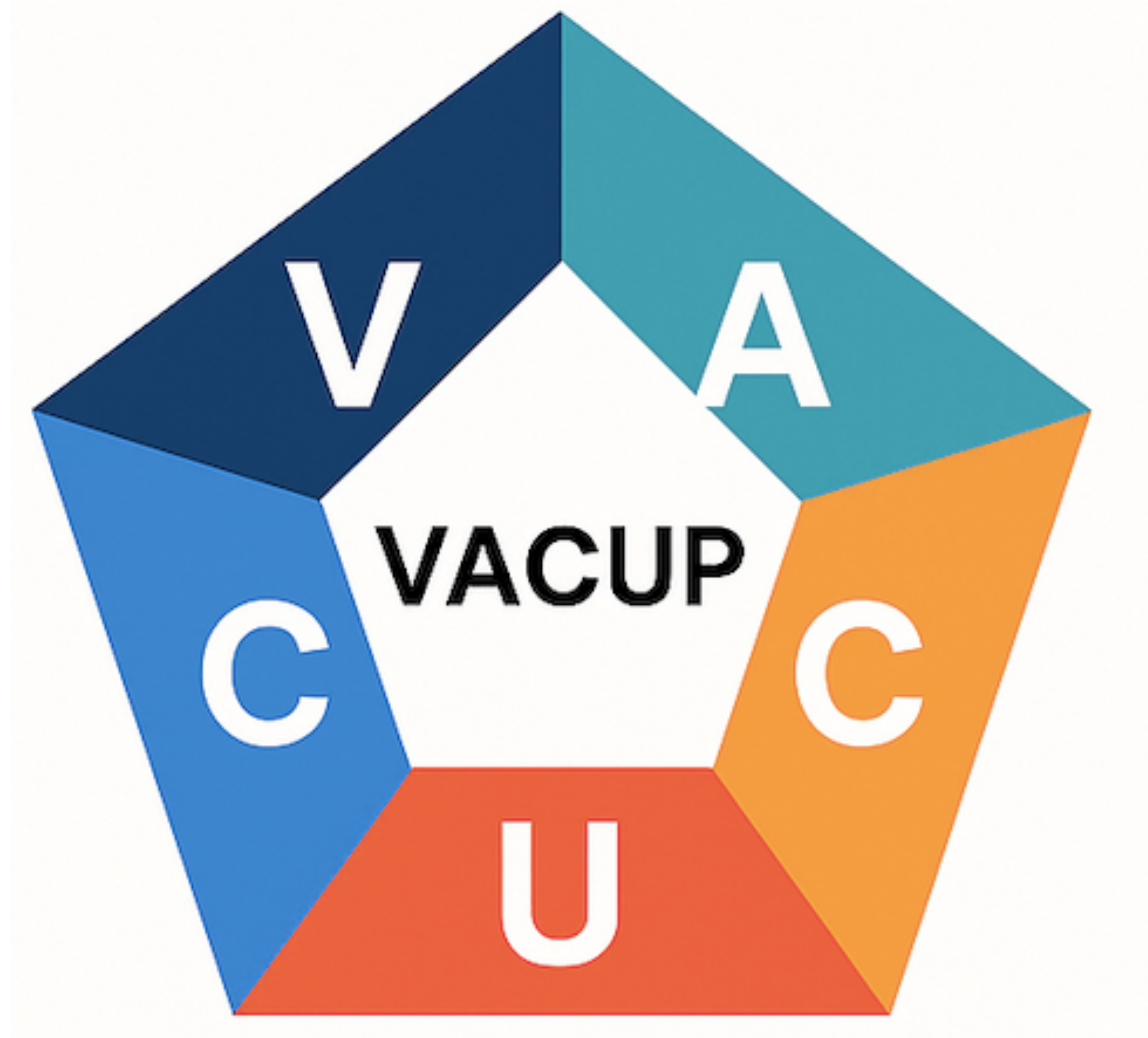
– **Розмежування типів ризику:**

- «Підозрілі» – із сумнівною поведінкою,
- «Низькоякісні» – із формальним рецензуванням,
- «Неіндексовані» – але не обов'язково недоброчесні.

Університетський «білий список» —
не заборона, а **інструмент**
підтримки та орієнтації.

VACUP як принцип формування білого списку журналів

- **V — Verifiable (прозорість).** Журнал має сайт, архів, ISSN, DOI; вказані засновники, редактори, афіляції.
- **A — Accurate (точність).** Немає фейкових індексів, маніпуляцій з метриками, неправдивих заяв про індексацію.
- **C — Complete (повнота).** Опубліковані всі ключові політики: рецензування, APC, авторські права, етика.
- **U — Updated (актуальність).** Редакційна інформація оновлюється, випуски публікуються регулярно, немає застою.
- **P — Public (відкритість).** Уся базова інформація доступна публічно, без потреби реєстрації чи запитів.

Teixeira da Silva, J. A., Dobránszki, J., Al-Khatib, A., & Tsigaris, P. (2020). Curriculum vitae: challenges and potential solutions. KOME, 8(2), 109–127. <https://doi.org/10.17646/KOME.75672.52>

Роль бібліотеки: від пасивного зберігача до активного агента змін

Бібліотека — це не лише сховище, а джерело орієнтирів і підтримки. У новій реальності бібліотекар стає консультантом, навігатором і захисником академічної якості.

Що можна робити вже зараз:

- **Консультувати щодо вибору журналу:** як оцінити якість і репутацію видання.
- **Пояснювати журнальні метрики та основи наукової комунікації:** що означають SJR, Q1–Q4, APC, DOI, ORCID та як ними користуватися.
- **Вести рекомендований реєстр журналів** — з примітками про індексацію, ліцензії, ретракції (для внутрішнього чи відкритого доступу).
- **Виявляти проблемні джерела у списках літератури:** ретракції, фейкові цитування, сумнівні джерела.
- **Навчати бачити red flags:** непрозоре рецензування, відсутність редколегії, надто швидка публікація, агресивні email-запрошення.

Early Warning Journal List 2025

March 19th, 2025

Journal Title	ISSN/ EISSN	Warning Reason
Wireless Personal Communications	0929-6212	Paper Mill
Natural Resources Forum	0165-0203	Paper Mill
Computers & Electrical Engineering	0045-7906	Paper Mill
NUMERICAL HEAT TRANSFER PART A-APPLICATIONS	1040-7782	Paper Mill
SCALABLE COMPUTING-PRACTICE AND EXPERIENCE	1895-1767	Paper Mill

<https://earlywarning.fenqubiao.com/#/en/early-warning-journal-list-2025>

<https://doi.org/10.1016/j.acalib.2024.102898>

Chinese Early Warning Journal List: сигнал, а не вирок

EWJL не забороняє, а попереджає. Список вказує на журнали з ознаками потенційної недоброчесності.

Фокус на поведінкових аномаліях. Різке зростання обсягу публікацій, миттєва “рецензія”, підозрілі міжнародні зв’язки, зміна політики без пояснень etc.

Бібліотекарі – це медіатори довіри, а не “карателі”. Бібліотекарі діють як медіатори довіри, допомагаючи дослідникам орієнтуватися у складному інформаційному середовищі.

Що ми можемо взяти з нордичних моделей?

Баланс замість метрики. У Норвегії, Фінляндії, Данії замість сліпої гонитви за JIF використовується експертне оцінювання, яке враховує контекст, дисципліну та практичну значущість.

Списки — не табу. Формування рівнів журналів — це не обмеження свободи публікації, а відповідальна робота з інформацією, яку можуть виконувати академічні бібліотеки.

Локальний орієнтир замість централізованого наказу. Ми не прагнемо створити ще один "національний список", натомість розробляємо поради, які допомагають дослідникам діяти відповідально.

Коли ми говоримо про «білий список» журналів, ми маємо думати не лише про індексацію, а про те, наскільки журнал прозорий і добросовісний.

Як уникнути шахрайських журналів? — Читайте наукові статті

- Постійне ознайомлення з актуальними науковими статтями допомагає орієнтуватися у впливових та авторитетних виданнях і відрізнити надійні журнали від сумнівних.
- Уважно вивчайте списки використаної літератури у статтях, щоб розуміти, які журнали вважаються солідними у вашій галузі – якщо певні журнали часто з'являються в списках літератури впливових робіт, це може бути ознакою їх надійності.

Висновки та рекомендації

- «Білий список» — це **не контроль, а підтримка**. Його мета — не заборонити, а допомогти ухвалити обґрунтоване рішення.
- **Локальний підхід замість універсального шаблону**. Список має бути адаптований до дисциплін, реалій і цілей конкретного університету.
- Ключ до успіху — **міжвідділова співпраця**: бібліотека, науково-дослідний відділ, ІТ-служба, наукова спільнота... разом можуть створити інфраструктуру довіри, яка працює на довгострокову якість.

Всеукраїнський семінар «Бібліотеки переміщених університетів: нові виклики — нові можливості»

16 травня 2025 року

Сергій Назаровець

Старший науковий співробітник бібліотеки Київського столичного університету
імені Бориса Грінченка

[0000-0002-5067-4498](https://orcid.org/0000-0002-5067-4498)

sergiy.nazarovets@gmail.com

[@serhii@mstdn.science](https://mstdn.science/@serhii)